

Nem lesz G. Feszt, egyelőre megszűntek az irodalmi estek is, a kisváros lassan új kulturális dimenzióba kerül – a mainstream viszont egyre jobban nyomul, még ha nem is annyira minősíthetetlen formában, mint néhány évvel ezelőtt. De nagyon megy. Ezt bizonyították be a májusi városnapok koncertjei és más kulturális produkciói. A Székelyföldön az Udvarhely általmeghonosított kocsmai kultúrrendezvényekre – legalábbis úgy néz ki – **abban a formában, ahogy voltak, egyelőre nincs szükség.**

Valami megváltozott

De lehet, hogy ez így is van rendjén, hiszen az aktuális Kárpát-medencei trend is az, hogy a kultúr-rendezvények nagyon szorosan kapcsolódnak a „fenntartóhoz”, tehát azt a táncot járják, amit húznak nekik, más szóval szinte teljesen a támogató, a pályázató jóindulatától függ, hogy az adott rendezvény megszerveződhet-e abban a formában, ahogy kitalálói és működtetői szeretnék, vagy meg kell változtatni benne bizonyos dolgokat, esetenként meg kell szüntetni.

Székelyudvarhelyen körülbelül húsz éve az történik kicsiben, mint Magyarországon nagyban – **ennek a speciális kisvárosnak a mindennapi gazdasági-kulturális-társadalmi élete nagyvonalakban modellezhető az anyaországgal.**

Vegyük csak a kultúrát, ezen belül azt a magaskultúrának nevezett, nagyvárosi valamit, ami az utóbbi tíz évben nagyon betört a városka mindennapjaiba, viszont amiben az utóbbi egy-két évben előrelépés helyett visszalépés, valamint érdeklődéshiány jött létre.

Mire vagyunk vevők?

Székelyföld és ezen belül az anyavárosnak nevezett Udvarhely mindig is vevő volt a kultúrmocsokra – nem akarok itt mély sebeket tépegetni, de például a kilencvenes évek végén, a kétezres évek elején **egymást érték a felejthető hakni-produkciók, azóta megszűnt tátozó „popzenekarok” fellépései, a tátika show-k, a felvizezett sörfesztiválok és a szórakoztatás műfajában is értékelhetetlen szépségversenyek.**

Akkor egy olyan korszakban voltunk, amikor nem ártott volna odafigyelni a közízlésre, hiszen még elérhető áron voltak olyan (élő) zenekarok, produkciók, amik később megszűntek vagy elérhetetlenek lettek. Az akkori vállalkozók egy része, az akkori ifjúsági szervezetek nyomták a gázt ezerrel ezen a téren, elképesztő koncertek jutnak eszembe, de nem mondom holnap reggelig, csak egy nevet: **4FClub**. Főrefkláb, bizony.

A kétezres években előbb A tánc tavasza elnevezésű, többnapos rendezvény, majd a G. Feszt vert éket ebbe a történetbe, de ide sorolnám a dráMÁt, illetve kisebb mértékben a Míves Emberek Sokadalmát – az első kettő már nincsen, a másik kettőnek is volt olyan éve, amikor érdeklődés és pénz hiányában elmaradt. Ha elapadnak az anyagi források, akkor egy idő után nem csak újítani képtelenség, hanem a szintet is nehéz tartani. **És ha csak a szintet tartják, akkor néhány év alatt unalmassá válnak.**

Persze, megy itt az értelmiségi siránkozás, mert éppen sok mindent lehetne elhozni, megmutatni, csak éppen az igénnyel van baj – no meg azzal, hogy nem bírunk kiszakadni megszokott, adott keretektől, s ez nemcsak a kultúrára, hanem az élet csaknem minden területére érvényes. Vevők vagyunk a csodadoktorokra, sarlatánokra, ál-tudományos előadókra, egómenedzserekre, pénzcsinálókra.

No meg olyan produkciókra, amikre húsz évvel ezelőtti vevők voltunk és húsz évvel később is azok leszünk. Őszes fejeinket fogjuk ingatni arra 2025-ben, amire 1999-ben is tettük, **s ez valahol rémisztő számomra.**

Mondom egyik ismerősömnek, kb. tíz-tizenöt évet adok arra, vagy még annyit sem, hogy bizonyos rendezvényeken csak és kizárólag olyan előadók léphetnek fel, akiknek színpadi üzenete vidám, humoros vagy bohém – legyen az előadó, együttes, zenekar, színjátszócsoporthoz.

satöbbi. Egyszerűen nem lesz olyan produkció ezen a szcénán, ami kicsit is elgondolkodtat, megérint, beszélgetésre késztet, meg ilyenek. Mondja az ismerősöm, hogy **így is van rendjén, ne is legyenek, mert ha ez lenne, mindenki hazamenne.**

Befogtam.

Az irodalom is bekussolt

Befogtam jómúltkor az évad utolsó irodalmi estjén is, amikor öt magyarországi irodalmi lap főszerkesztője tette tiszteletét a G. Caféban – helyi érdeklődőkként pedig heten vettünk részt rajta.

Barátságos beszélgetés volt, csak éppen azt is megállapítottuk ezen, hogy így, ebben a formában nem biztos, hogy kell már az irodalmi est. Ami évek óta megy, kisebb-nagyobb sikerrel. Az olyan "sztárookra" mint Bodor Ádám, néhai Esterházy Péter, vagy Dragomán György nagyon sokan kíváncsiak annyira, hogy elmenjenek a rendezvényre, de egy pályakezdő író már nem annyira érdekes.

Valahogy így vagyunk ezzel a zenében is: egy befutott, ismert, évtizedek óta működő, de bizonyos szempontból avítnak számító zenekarra még mindig sokkal többen kíváncsiak, mint egy friss, dögös, új irányokba mutató alternatív együttesre. És itt tevődik fel az a kérdés is, hogy miért van az, hogy trendi zenét játszó hobbizenekarból előbb-utóbb buli- illetve lakodalmi zenekar lesz?

Mert senki se kíváncsi rájuk, az eredetire. S valahol itt van a kutya elásva vagy elesve: **egyszerűen nem érdekel az, amit nem ismerünk.**

Ezért nem kell a kortárs jazz, ezért nem kell a kortárs irodalom vagy a színház. Ezért kell a negyvenéves, jól ismert popsláger, a csárdáskirálynő és a hazafias szavalóverseny – még ha nem is értik azok, akikről pontosan ez szól, leírnám, hogy ezt mainstream, fősodratú kultúrának nevezzük. Ez az, amire Kárpát-medence szinten szükség van.

Nagyon egyszerű példa, de talán a legszemléletesebb: **egy kicsit olyan ez a kulturális tér, mint az alma: hiába van több százféle almafajtánk, nekünk csak az a kettő, a piros vagy a zöld kell, ami az üzlet polcán van.**

Még ha a falun termett, sokszor nem tökéletes bingyó százszor finomabb ízeket rejt is, nekünk az kell, amit mindenki vesz."Ajjónekünk."

S így fogynak el a szánkából az ízek, a kertből a fák, a nyelvből a szavak, a zenéből a hangok, szívünkben az érzések, fejünkben a gondolatok.